

‘Doğalgaz Yaptırımını Krizde Son Aşama Olacaktır’

Yıldız Yazıcıoğlu
02.12.2015 22:40

ANKARA—

Cumhurbaşkanlığı Enerji Danışmanı sıfatıyla 1998-2010 döneminde Türkiye Cumhuriyeti'nin politikalarını yakından izlemiş Prof. Dr. Volkan Ediger, yüzde 75 oranında enerjide dışa bağımlılığa işaret ederek, “Rusya'nın doğalgaz konusunda yaptırım uygulaması son aşamada olacaktır ve hiç olmamasını ümit ediyorum. Eğer o aşamaya gelirse geri dönüşü de zor olacaktır” dedi.

Türkiye ile Rusya arasında 24 Kasım sabahı Suriye sınırında Türk Silahlı Kuvvetleri'nce düşürülen Rus askeri uçağı nedeniyle yaşanan kriz ekonomik yaptırımlar derinleşiyor. Son olarak Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ile Belgrad'daki AGİT Toplantısı'nda görüşebileceğine ilişkin olumlu mesajı umut verici bulundu. Ancak Lavrov'un ikili görüşmeye olumlu yanıtı gündemde iken Rusya Savunma Bakanlığı'nda Cumhurbaşkanı Erdoğan ve ailesini hedef alan basın toplantısı düzenlemesi dikkat çekti. Rusya Savunma Bakan Yardımcısı Anatoli Antonov, Türkiye'nin IŞİD'in petrol kaçakçılığı operasyonuna dahil olduğu iddiasıyla Erdoğan ailesini suçladı.

Şimdi Türkiye'deki en merak uyandırıcı soru; “Rusya ekonomik yaptırımlar kapsamında doğalgaz kesintisine gidecek mi?”. Bu soruya 1998-2010 döneminde Cumhurbaşkanlığı

makamında, 9.Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, 10.Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer ve 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Enerji Danışmanlığı'nı yürütmüş Prof.Dr. Volkan Ediger, Amerika'nın Sesi için yanıt verdi.

Türkiye'nin enerjideki dışa bağımlılığına ilişkin bilgiler paylaşan Ediger, kabaca yüzde 75 civarında dışarıya bağımlılık tablosu olduğunu ve Türkiye'nin 4 birim enerji tüketiminden 3 birimini ithal etmek zorunda kaldığını aktardı. Bunun oldukça yüksek oranda dışa bağımlılık anlamına geldiğini de vurgulayan Ediger, bu enerji ithalatı için yaklaşık 65 milyar dolar civarında yıllık kaynak ayrılması gerektiğini de ifade etti. "Bu bizim cari açığımızı da etkiliyor" diyen Ediger, enerji politikası açısından ya da herhangi bir ithalat kaleminde yüzde 50 aşıldığında alarm zilleri çaldığını ve yerel kaynakları artırma tedbirleri alındığını söyledi.

'Rusya'dan 31 milyar metreküp gaz'

Rusya'ya dikkat çekici bir bağımlılık olduğunu belirten Ediger, Türkiye'nin geçen yıl yaklaşık 49-50 milyar metreküplük bir doğalgaz ithalatında bulunduğunu kaydetti. Ediger, "Maalesef Rusya'dan ithalat böylesi fazla. Aşağı yukarı tüketimimiz de o derecede. Çünkü Türkiye'nin kendi doğalgaz üretimi son derece kısıtlı yüzde 1-2 civarında. Yüzde 98'i dışarıdan alıyoruz. Bunun da yaklaşık 31 milyar metreküpünü Rusya'dan alıyoruz. Bu da yaklaşık yüzde 55 oranına denk geliyor. Yani yüzde 55 oranında Rusya'ya bağımlıyız" diye konuştu.

Rusya'dan yüzde 16-17 oranında petrol ve daha fazlası oranında kömür ithal edildiğini de kaydeden Ediger, "Birincil enerji kaynakları itibarıyla baktığımızda toplam enerji tüketimimizden yüzde 27-28'ini Rusya'dan almış oluyoruz. Kabaca 4 birim tükettiğimiz enerjiden birini kendi kaynaklarımızdan alıyoruz birini ise Rusya'dan alıyoruz" açıklamasını yaptı.

'Yakın vadede hatta uzun vadede tamamı bulunamaz'

Türkiye'nin Katar ile yaptığı sıvılaştırılmış gaz ithalat anlaşmasını da değerlendiren Prof.Dr. Volkan Ediger, Rusya'nın olası doğalgaz kesintisi yaptırımıyla ilgili Katar gibi girişimler yeterli sonuç verebilir mi, sorumuza karşılık şu yorumlarda bulundu:

"Eğer Rusya bize gönderdiği doğalgazı tamamıyla keserse ki biz iki hattan gaz alıyoruz. Birisi Mavi Akım Boru Hattı ki direkt Rusya üzerinden aldığımız gaz için nakliyat hattı. Diğeri de Ukrayna üzerinden Balkanlar'dan Bulgaristan üzerinden aldığımız hat. Bu iki hattın verdiği gazı tamamıyla keserse yani 30 milyar metreküpü keserse bunun telafi edilmesi imkansız. Ama kesintiye giderse bunu Katar'dan, Nijerya'dan yaptığımız sıvılaştırılmış petrol gazıyla belirli ölçüde telafi etmek mümkündür. Ama o da 3-5 milyar

metreküpü geçebileceğini zannetmiyorum. Çünkü bizim depolama kapasitemiz yetersiz. Bir tesisimiz İzmir-Aliğa'da var. EgeGaz diye bir firmaya ait. Bir de Marmara Eğreli'de bir tesisimiz var. Eğer Rusya verdiği gazı tamamıyla keserse yakın vadede hatta orta vadede bile karşılamamız mümkün değil.”

Türkiye açısından bir başka doğalgaz kaynağı olabilecek İran'a ilişkin durumu da sordüğümüz Ediger, İran'ın şu anda çok sınırlı doğalgaz üretimi olduğunu ancak aslında Rusya'dan çok daha fazla gaz kaynağına sahip bir ülke olduğunu ifade etti. Ancak İran'a uygulanan ambargo nedeniyle yeterince yapılmayan doğalgaz üretimine belki önümüzdeki dönemde yabancı yatırımlar ile bunun artabileceğini kaydeden Ediger, İran'ın Türkiye için gerçek alternatif bir gaz kaynağı olmasının ise Batı ile kurduğu ilişkiye bağlı olduğunu vurguladı.

'Dünyada kömüre dönüş var'

Rusya kriziyle birlikte Türkiye'nin belki de artık diğer enerji kaynaklarını dikkate alması gerektiğini belirten Ediger, dünyada da kömüre dönüş izlenimi görüldüğünü dile getirdi. Dünyada ptrolden sonra en çok tüketilen ikinci yakıt konumunu koruyan kömüre yönelim de Çin ve Hindistan'ın oynadığı role dikkat çeken Ediger, bu ülke sayesinde kömür ve dolayısıyla madencilik sektörüne ciddi yönelik görüldüğünü anlattı. “Kömür içerisinde karbonmonoksit ve sülfür oranı çok fazla olduğu için doğa dostu olmayan bir enerji türü” diyen Ediger, ancak buna karşın hele de Türkiye'nin içerisinde bulunduğu coğrafyada enerji güvenliği sıkıntısı söz konusu iken iklim değişikliği ve küresel ısınma sorununun alt sıralarda görüldüğünü ifade etti.

'Rusya açısından da talep güvenliği önemli'

Rusya ile Türkiye arasındaki son krizi aslında Suriye kaynaklı belirli süredir ayak seslerine sahip olduğunu da anlatan Ediger, “Rusya şimdi bir takım yaptırımları devreye sokmaya başladı. Bana göre, Rusya'nın doğalgazı kesmesi son noktadır. Rusya, amacı her neyse ulaşamazsa bir takım yaptırımları devreye soktukça son nokta doğalgaz kesintisi olacaktır. Bu olursa da ilişkiler son derece kötü olacaktır. Ama hiçbir zaman o noktaya gelmeyeceğiz diye düşünmek istiyorum. Bizim Rusya'ya ihtiyacımız olduğu kadar Rusya'nın da bize ihtiyacı var. Aşağı yukarı 4 milyar dolar civarında gaz alımımız var. Almanya'dan sonra Avrupa'daki ikinci müşterisiyiz. Biz buna arz güvenliği yanı sıra talep güvenliği diyoruz. Rusya açısından da talep güvenliği önemli. Rusya ekonomisinde de yüzde 3-4'lük gerileme var. Bu nedenle de son nokta gaz kesintisi diye düşünüyorum” dedi.

<http://www.amerikaninsesi.com/content/dogal-gaz-yaptirimi-krizde-son-asama-olacaktır/3084856.html>